

Vooruitzine

Magazine van de Groene Kennis Coöperatie: een blik op 2011 - 2015

**Zaaien om
te oogsten...**

Doe mee met de GKC!

Kijk op www.magazine.gkc.nl

Kennis maken in
programma's en projecten

Interactie tussen onderwijs
en praktijk versterken

Studenten denken in mogelijkheden

Problemen aanpakken in plaats van achterover leunen

Slechts weinig melkveehouders houden zich bezig met de mineralenrijke uitwerpselen van hun koeien. Behalve dan dat zij het opvegen en afvoeren. Een gemiste kans, vinden de deelnemers aan het project Van Koploper naar Peloton: goed mineralenmanagement en moderne bedrijfsvoering met oog voor maatschappij, milieu en de eigen portemonnee kunnen hand in hand gaan.

Voortrekkersrol

Het onderwijs ziet deze kans en wil hierin een voortrekkersrol spelen: de praktijk een stap voor zijn en ondernemers ondersteunen. In de voorloper van dit project, Kansen voor Koeien, is reeds een netwerk opgebouwd met onder andere ondernemers en vertegenwoordigers uit onderzoek en onderwijs. In het huidige project wordt de gebundelde kennis ingezet – de circulatie van kennis is inmiddels in volle gang.

Mbo-leerlingen en hbo-studenten spelen in dit project een belangrijke rol. Zij werken tijdens een opdracht bij een veehouder gezamenlijk aan het opstellen van mineralenmanagement-plannen. Daarbij wordt gelet op zoveel mogelijk aspecten, ook op financiën.

Aan bod komt onder meer het toepassen van voer: hoe efficiënt worden de mineralen in het voer benut? Minder fosfaat in het voer is ook minder fosfaat in de mest. Is krachtvoer met minder fosfaat bijvoorbeeld een optie? Nu wordt nog veel fosfaatrijk voer (soja) uit Brazilië geïmporteerd. Andere vragen die beantwoord worden tijdens de stage: kan ammoniakuitstoot beperkt worden, is mestscheiding rendabel, kunnen de uitwerpselen als eigen bemesting worden gebruikt (minder aanvoer kunstmest) en hoe effectief wordt de eigen grond gebruikt (hoeveel voer komt daar vanaf)?

Koeien & Kansen

De studenten en leerlingen gebruiken onder meer instrumenten die door Wageningen UR binnen het project Koeien & Kansen -niet te verwarren met het project Kansen voor Koeien- zijn ontwikkeld. Bedrijfsspecifieke excretie (BEX) is daarvan een voorbeeld. Dat is een 'berekennings-tool' voor afscheidingsvraagstukken waarbij ook gebruik gemaakt wordt van spiegelgroepen. Andere tools zijn de Kringloopwijzer, een uitbreiding op BEX en het programma Face-IT waarmee de studenten en leerlingen een middel in handen hebben om de prestaties van een bedrijf te kunnen positioneren ten opzichte van spiegelgroepen.

Optimalisatieplan

Studenten en leerlingen worden in dit project goed voorbereid de praktijk ingestuurd en op deze manier voorbereid op wat zij over een jaar of vijf kunnen verwachten. Bovendien werken zij zo zelf, in gemengde studiegroepen en in een niet-schoolse omgeving, aan hun competenties. Ze leren omgaan met diverse tools en krijgen inzicht in de impact van maatregelen op het totale systeem en zetten op deze wijze hun kennis en ervaring voor ondernemers om in een optimalisatieplan. De kennis die binnen het project wordt opgedaan moet door structurele samenwerking tussen school en bedrijven en ontsluiting via Koeien & Kansen (blijven) circuleren zodat ondernemers daar hun strategie op kunnen afstemmen – ook om aan toekomstig beleid te kunnen voldoen. Hoofdthema's binnen de kenniscirculatie zijn: organische stof in de bodem, uitstoot van ammoniak en broeikasgassen en hun integrale relaties met economie en andere milieuthema's in het bedrijf.

Problemen aanpakken in plaats van achterover leunen

Aan het woord

Jeroen Nolles, programmaleider GKC-programma Productie en Handel – Dier

“Ondernemers ondersteunen en vooruitlopen op de praktijk”

“Door studenten op deze manier te laten werken, willen we dat ze een meer open houding krijgen”, betoogt projectleider Nolles. “Dus problemen aanpakken en niet achterover leunen. Het onderwijs moet ondernemers ondersteunen, maar ook vooruitlopen op de praktijk. Dit vergt van docenten een open houding en veel innovatiekracht.”

Voor de deelnemende studenten is het project volgens Nolles erg leuk maar lastig tegelijkertijd. “Want er moeten veel getallen onderling verbonden worden. Verder ligt er, ten opzichte van het vorige project, meer nadruk op verticale kenniscirculatie en de interactie met bedrijven. Ze zien een andere omgeving dan alleen thuis. Ze maken door het verblijf op een bedrijf ook kennis met voerfirma’s en bedrijfsadviseurs. Ze ontdekken de verschillen tussen gangbaar en biologisch, zien klei-, veen- en zandgronden en intensief en extensief. In dit project ligt het accent op de ondernemer als vraagsteller. De student, beoogd koploper, moet in antwoord op die ondernemersvragen een passende strategie voor de toekomst voorstellen.”

Door het inschakelen van een student kan een bedrijf ontdekken dat het niet efficiënt genoeg omgaat met zijn voeding. Of juist wel. Sommige bedrijven blijken volgens Nolles met relatief lage mestgiften hoge producties te behalen. Nolles hoopt tevens via dit project de implementatie van tools als Kringloopwijzer bij ondernemers en adviseurs te kunnen versnellen waardoor voor hen beter zichtbaar wordt hoe ze hun resultaat kunnen optimaliseren. “Anno 2012 is de tijd aangebroken om te kijken naar opbrengstbepalingen per perceel voor effectief mineralenmanagement. Een manager is naar mijn mening iemand die stuurt aan de hand van prestaties op het land én aan de hand van cijfers. Als je geen cijfers hebt, kun je die ook niet managen.”

Aan het woord

Barend Meerkerk (rechts), bedrijfsadviseur bij PPP Agro Advies (en mede-uitvoerder van het project Koeien & Kansen). Links op de foto mede-uitvoerder Frank Lenssinck

“Het onderwijs zit bovenop de nieuwste kennis”

“In dit project zie je een mooie dynamiek tussen studenten en ondernemers”, vindt bedrijfsadviseur Meerkerk. “De studenten simuleren eigenlijk het adviseurswerk door verbeteringen voor te stellen in de mineralenkringloop van een bedrijf. Zelf leren ze van alles over mineralenmanagement. Ze hebben daarvoor veel achtergrondinformatie nodig, zoals over voeding, bemesting en ruwvoerteelt. Hierdoor kunnen ze zien dat er samenhang bestaat tussen alle bedrijfsprocessen. Zo leren ze integraal bedrijfsdenken, wat het een interessant project voor de studenten maakt.”

Meerkerk heeft binnen dit project geen actieve rol, maar adviseert vanaf de zijlijn wat er volgens hem in het onderwijs moet worden ingebracht. “Hoe kun je een adviesboodschap goed overbrengen, is voor mij erg belangrijk. Dus hoe vertaal je iets en hoe verspreid je kennis? Je moet je verplaatsen in de veehouder en dus niet teveel inzoomen op details, maar je verhaal beginnen met de hoofdlijnen. Begin er dus eerst mee hoe het huis eruit komt te zien en vertel daarna pas over het stoepje.”

Het project is vernieuwend, vindt Meerkerk. De studenten zijn immers nu al bezig met de problemen van morgen, overmorgen zelfs. “Koeien & Kansen-spiegelbedrijven lopen in de implementatie van de wetgeving een aantal jaren vooruit op de dagelijkse praktijk. De stagiaires gaan aan de slag met dingen waarvan nog niet bewezen is of het al werkt of niet, maar aan kennis van twintig jaar geleden heeft de boer ook niets. De gegevens waarmee ze werken worden steeds aangescherpt. Het onderwijs zit hierdoor bovenop de nieuwste kennis.”

Van Koploper naar Peloton

Projectinformatie

Van Koploper naar Peloton (programmaonderdeel bij het GKC-programma Productie en Handel - Dier)

Betrokken onderwijsinstellingen

CAH Dronten, Edudelta
Onderwijsgroep Goes, Helicon
Opleidingen MBO Den Bosch,
Van Hall Larenstein Leeuwarden,
Groenhorst College Barneveld,
Dronten (Warmonderhof) en
Emmeloord

Overige partners

Nutriënten Management Instituut (NMI), Landbouw Economisch Instituut van Wageningen UR (WUR-LEI), Dairyman (WUR Livestock Research en Plant Research International [PRI]), Koeien & Kansen (WUR Livestock Research en PRI)

Mede mogelijk gemaakt door

Subsidie Regeling Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs (Kigo) 2011 (Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) en Wageningen UR Knowledge Sharing (WURKS)

Projectperiode

2011 - 2013

Contact

Jeroen Nolles, CAH Dronten
T 0321 386174
E j.nolles@cah.nl

Meer informatie

<http://www.groenkennisnet.nl> >
Projecten > Productie en handel –
Dier > Van Koploper naar Peloton